

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De Philosophis, qui nihil non scire cum voluerint, tum opinionibus lapsi
erant, tum propter Platonis dogmata periculis obnoxij. Cap. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

CONSTANTINI ORATIO

è terra excidendis dant operam, vsu illarum rerum, quæ ad agriculturâ, & ad extruendas ædes, & ad naues fabricandas aptæ sunt, vt ferri & aris propter nimiam superiorum rerum cupiditatem, neglecto, magnum harum numerum colligere pro nihilo putarent, & ad eas res comparandas, quæ ad delicias & inanem diuitiarum affluentiam pertinent omni cura & cogitatione incumberent, Quamobrem aurum & argentum elicere, plus ferunt habere, & difficultatis & laboris, quam cætera metalla omnia, vt magnitudini cupiditatis laboris magnitudo opponeretur. Quot etiam alia diuinæ prouidentiae opera licet enumerare, quæ in omnibus rebus, quas nobis tam copiose largita est, cernuntur: quibus quidem humanam vitam, tum ad modestiam, aliasque virtutes omnes euidenter impellit, tum à fordida, importunaque auaritia auocat? Quorum vniuersorum rationem, causamque peruestigare, maius ac difficilius quiddam est, quam quod possit consequi & efficere humana mens. Quomodo etenim quisquam ipsam veritatem accurate assequi, aut qua ratione caduci & imbecilli animantis mens, illam sempiternam ac synceram Dei voluntatem cogitatione complecti poterit?

De Philosophis, qui nihil non scire cum voluerint, tum opinionibus lapsi erant, tum propter Platonis dogmata periculis obnoxij.

C A P. I X.

QVapropter res, quas & viribus nostris præstare valeamus, & nostræ naturæ cõueniant, moliri oportet. Probabilitas enim, quæ in disceptationibus versari solet, magnam partem nostri à rerum veritate abducit, quod non paucis philosophis, qui tum in differendi subtilitate, tum in rerum natura indaganda magnas nugas consectetur, profecto contingit. Quoties enim, si forte rerum conquisitarum magnitudo eorum captum superet, variis quibusdam & argutis dicendi rationibus ipsum verum obscurant? Itaque illis accidit, vt & sibi pugnantia opinentur, & decretis digladiantur inter se, idque cum se sapientes haberi volunt, vnde populo-

pulorum feditiones, potentumq; acerba in eos iudicia, quidum patrium morem labefactari putent, suum sibi ipsorum non raro inde parent exilium. Socrates enim differendi scientia elatus, cum rationes valentiores, infirmiores reddere, & in singulis rebus, contradictionis formulis cauillari conaretur, tribuum ac ciuium suorum inuidia interfectus est, Quinetiam Pythagoras, qui modestiam admodum exercere, & silentium egregie præter cæteros amplecti præ se ferebat, deprehensus est falso e mentitus esse, Quæ enim iam olim à prophetis prædicata fuissent, tanquam sibi, dum in Aegypto versabatur, essent separatim à Deo patefacta Italis tradidit. Plato ipse, qui præter cæteros erat animo mansuetus & lenis, quiq; primus hominum mentes abduxit, à sensibus, & ad res sub intelligentiam cadentes, quæ semper vno eodemq; modo se habent, aciem suam intendere alluescit, sublimia denique suspicere edocuit, primum Deum, idque recte, naturæ præfecit essentiæ: secundum huic subiecit, & duas essentias numero distinxit, cum eadem esset vtriusque perfectio, & secundi dei essentia, ex primi essentia profecta. Ipse est summus scilicet opifex & moderator omnium. Qui verò proxime & secundum illum, eius præceptis inseruit, ad eum causam omnium rerum condendarum transfert. Sit igitur vnus, sicut recta ratio exquisitaque postulat, qui omnium curam gerat, iisdemque provideat: sitque Deus sermo, qui omnia ordine dispenset, sermo ipse cum Deus sit, est ipse Dei filius. Quod tandem nomen potest ei quis imponere, præter filij nomen, quin errauerit maxime? Nam qui est omnium pater, etiam proprii sermonis pater, merito existimari debet. Hactenus Plato recte prudenterque sensisse videtur. Verum in illis quæ sequuntur, à veritate per errorem deflexit, dum deorum inducebat multitudinem, & singulis singulas formas adiciebat, quæ plane causa exstitit, vt homines imperiti in maiorem errorem delaberentur: qui quidem propterea quod Dei altissimi providentiam minimè perspiciebant, imagines hominum, aliorumque animalium specie ab ipsis formatas coluerunt. Contingit autem maximam quandam, & maxima laude dignam naturam ac disciplinam, eiusmodi erroribus permistam, impura & tetra labe contaminati:

CONSTANTINI ORATIO

Sed idem ipse Plato se quodammodo redarguens, videtur mihi sermoni correctionem adhibuisse: cum spiritum Dei, animum esse rationis capacem perspicue demonstraret, omniaq; in duo dispertiret genera, alterum mente comprehensum, alterum sensu: quod quidem ex corporis coagmentatione constat. Atque illud sub intelligentiam cadere, hoc cum sensu cohaerescens, totum esse opinabile. Quare illud spiritus sancti particeps, utpote ab omni concretione & materia segregatum, vitam perpetuam & sempiternam obtinere: hoc autem sensibus subiectum, aeternae vitae expertus esse, quippe quae eadem ratione denuo dissoluitur, qua coagmentatum fuit. Quae vero deinceps tradit, habent plane admirationem: nempe illis qui integre inuiolateque vitam traduxerint (animos nimirum piorum & bonorum virorum intelligit) postquam a corporis custodia emigrauerunt, domicilia in pulcherrimis caeli locis tanquam consecrata esse. Istud sane non modo permultum admirationis, sed utilitatis etiam non minus continet. Quis enim est qui huic sermoni fidem habens, hancq; expectans foelicitatem, vitam non optime instituire, non iustitiam & temperantiam colere, non prauitatem sedulo vitare voluerit? Istis etiam apte & apposite adiunxit: improborum animos acherontis & pyriphlegethontis fluctibus, non aliter atque merces naue fracta delatos oberrare.

*De iis quibus despicatui sunt, non solum scripturae
sed philosophorum quoque placita.*

CAP. X.

Sunt tamen nonnulli eatenus acie mentis perstricti, ut cum haec ipsa legant, non curent, nec metuant, sed contemnant, atque irrideant, non aliter ac si fabulas quasdam commentitias audirent. At varietatem dicendi & elegantiam laudant illi quidem, sed disciplinae detestantur seueritatem, poetarumq; commentis fidem adiungunt, atq; adeo totam Graeciam, totam Barbariam, inanibus & falsis praconiis celebrant. Quod autem ad poetas attinet, illi asserunt homines, deorum filios, post mortem animos iudicare, iudicia eorum & tribunalia laudibus efferre, mortuis praeficere arbitros, quin etiam pugnas deorum canere: Iura quaedam
inter